

September 2010

Engelska eldsjälar & grävlingar

Under två dagar med fullspäckt program guidades Hässleholms representanter för arbetsmarknad och kompetensutveckling i det engelska systemet av arbetsmarknadsinsatser. Birmingham stad bjöd på programmet och ställde två av sina högre tjänstemän till vårt förfogande. Vård för vistelsen var Richard Trengrouse från Birmingham government, Future Jobs Fund.

Förvaltningen för Arbetsmarknad och kompetensutveckling ansvarar för samordningen av kommunens totala arbetsmarknadsinsatser och syftet med programmet i Birmingham var att finna annorlunda lösningar, nya idéer i ett land som har ett annorlunda system och ett annorlunda synsätt på hur arbetslöshet och integration ska hanteras.

Individens ansvar i alla lägen

Den största skillnaden mellan det engelska och svenska systemet, som jag upplever det, är själva grundfundamentet, organisationen och synen på vad som är samhällets respektive individens ansvar. I Sverige är det en självklarhet att bjuda på grundläggande utbildning och ekonomisk ersättning till alla som behöver det. Den typen av bidrag är garanterad i både den kommunala och statliga budgeten. I England är det inte lika självklart. Där kan du få ett minimalt bidrag, som omöjligt kan räcka till bostad och uppehälle. I vissa fall kan du också få ett extra bidrag om du deltar i arbetsmarknadspolitiska projekt.

Utifrån samtal med både tjänstemän inom den arbetsmarknadspolitiska sektorn och drabbade arbetslösa i Birmingham, är min uppfattning att de vill förmedla att "bristande motivation" att söka arbete är ett problem som inte alls existerar hos arbetslösa i England (om man bortser från missbrukare och tungt kriminella personer). Det är alltid upp till individen att själv söka hjälp eller köpa en utbildning.

Beroende av volontärer och projekt

De arbetsmarknadspolitiska insatserna i England är beroende av volontärer och projektmedel. Organisationer som vill ge dessa insatser kan söka bidrag från staten, och bidragen beviljas ett år i taget. Just nu är tjänstemännen inom dessa organisationer mycket bekymrade då politikerna aviserat en minskning av ekonomiska medel med 40 % inför kommande budget. De är också starkt skeptiska till politikernas engagemang och kunskaper om sociala frågor och arbetsmarknadsinsatser från samhället.

De tjänstemän vi träffade stämmer emellertid inte överens med ovanstående beskrivning. "Eldsjälar" är ett mer passande ord. Alla tjänstemän vi mötte under vårt besök brinner verkligen för sin uppgift och gav ett mycket professionellt intryck. Inte alla insatser förtjänar att uppmärksammas, men här följer några projekt som jag tycker vi har all anledning att tänka till om:

Connexions

En samordnande enhet för alla arbetsmarknadspolitiska projekt. Alla som kommer hit får en *personal advisor*, en personlig rådgivare som stöttar och följer upp, som har kontakter med myndigheter och alla projekt och möjligheter som finns för individen.

Creative Alliance

Många långtidsarbetslösa passar inte in i ordinarie skolsystem och kan inte ta till sig den utbildning som ges. Ofta är det personer som har någon form av diagnos, som t.ex. ADHD. Deras kroppar och hjärnor är helt enkelt inte skapta för en skolbänk, läxor och hemuppgifter. Därmed inte sagt att de inte kan eller vill lära sig något. Tvärtom. Hitta deras intresse och använd rätt pedagogik så kan resultatet bli duktiga, drivande och produktiva individer. Det är i alla fall vad Creative Alliance vill påvisa.

Organisationen kan liknas vid ett "socialt bemanningsföretag" som ger en mycket låg bidragsliknande lön till arbetsökande ungdomar, som låter dem utveckla sina egna affärsidéer. Inga begränsningar verkar finnas och vi fick träffa personer som arbetade inom kulturområdet, med konst, film och musik. Istället för att deltagarna skulle betala för en dyr teoretisk utbildning, som dessa personer sannolikt ändå inte skulle klara av, fick de praktiskt använda och utveckla sina intressen som de brinner för – samtidigt som de tjänade lite pengar. Creative Alliance har ett enormt kontaktnät, med bl.a. TV-bolag, museum och musikindustrin. När dessa företag behöver hjälp med små eller stora projekt kan Creative Alliance erbjuda företaget sina deltagare. Under tiden deltagarna väntar på uppdrag ges de tid att utveckla sina egna idéer och kunskaper, och kanske en framtid som egna företagare. Sannolikt kommer inte samtliga att lyckas ta sig vidare inom dessa hårt konkurrensutsatta branscher, men det viktigaste i detta första skede är att hitta drivkrafterna, drömmarna, som sedan kan byggas vidare på, enligt Creative Alliance.

Pump Youth Centre

Hit är alla ungdomar välkomna som är mellan elva och 25 år. Ofta är det skolan som upptäcker dessa "ungdomar med problem". Det kan vara gravida femtonåringar, kriminella eller stökiga barn, eller de som har föräldrar (och kanske mor- och farföräldrar) som aldrig haft ett arbete. Skolan kontaktar Pump Youth Centre (som *inte* är en myndighet) som i sin tur söker upp individen och erbjuder sin hjälp. Ungdomarna kontaktas av en "eldsjäl" som kan hjälpa till och stötta individerna, vad problemet än är, och uppdraget för tjänstemannen i första läget är att skapa en kontakt, ett intresse som gör att individerna vill ta emot hjälp. Ungdomarna erbjuds en samlingslokal där man bl.a. kan spela spel och musik, en datasal där man kan skriva CV och söka jobb, och "lektioner" där man i grupp kan diskutera olika typer av problem och jobsökning. Sist men inte minst erbjuds en *personal advisor*, en personlig rådgivare som är kontaktperson tills individen fyller 26 år, eller har kommit tillrätta med sina problem och fått ett arbete. En form av daganteckningar görs vid varje personlig träff. Ingenting, förutom ev. brottsliga gärningar, rapporteras till myndigheterna.

Mycket att lära av varandra

Under vårt besök bussades vi också runt i förorterna till Birmingham. Där levde människorna i separerade grupper. I ett område bodde det nästan bara folk som ursprungligen var från Kashmir, i ett annat område levde det nästan bara fattiga briter, o.s.v. Gångkrigen är ett stort bekymmer och rör medlemmarna sig över vissa (postnummer) gränser riskerar de att misshandlas av rivaliserande gäng. Detta är något som självklart påverkar livet för många på mer än ett sätt, och tjänstemännen vi talade med tvingades alltid ta hänsyn till detta när de planerar aktiviteter för arbetslösa. Detta är områden som de själva benämner med sitt -spännande- uttryck *rough as in a badgers ass* *

HÄSSLEHOLMS KOMMUN

ARBETSMARKNADSENHETEN

Sannolikt har engelsmännen mycket att lära av oss när det gäller system och organisation, och sannolikt har vi i Sverige mycket att lära från eldsjälarna i England, som inte enbart med ekonomiska medel (eller snarare avsaknaden av dessa) lyckas motivera människor. Motivation och pengar har definitivt ett samband och frågan är *hur* samhället vill se på detta. Är det självklart att ett lågt ekonomiskt bistånd alltid ger en hög motivation till den enskilde att skaffa studielån och arbete? Under alla förhållanden vet vi att människor som hamnat utanför systemen behöver mycket hjälp, och differentierad hjälp, för att bli produktiva och få fungerande liv. Där finns inga olikheter mellan England och Sverige. Vi har fått goda uppslag till vårt fortsatta arbete här i Hässleholm, och kanske kan vår nya kunskap och våra nya kontakter bli ett framtida samarbete över våra respektive system- och landsgränser.

Jörgen Bergvall
Arbetsmarknadsansvarig
Hässleholms kommun

*) rough = ruffigt / våldsamt
badger = grävling